

РЕКАТА

Атанас СТРИГАЧЕВ

Abstract. „Idyll and Loneliness” is the title of a novel, recently written by Dr. Atanass Strigachev and published by Gorex Press in 2017. Dr. Strigachev is a scholar – physicist and philosopher. It is his first novel. The first chapter of the book is presented here.

Keywords: Strigachev, novel

Доц. д-р Атанас Стригачев, дфн

Появата на новата книга на Атанас Стригачев е едновременно и изненада, и преоткриване на творческия образ на автора – философ – физик, роден и израснал сред романтичните скали на Белоградчик.

За тези, които не го познават, новата му книга е изненада – философът, човекът на науката, последователят на Хегел, пише лирична идилия, която можем да определим като стихове в проза, поетична белетристика.

За тези, които добре познават автентичния Стригачев, новата му книга е поредно литературно откровение, един духовен полет на автора, споделен като есеистична изповед.

Та какво е изкуството, какво е науката? – Те са две страни на един медал. Неотдавна Стригачев издаде книга за истината – един извисен философски трактат, с много аналитични находки

за пътя към истината. Той търсеше истината чрез средствата на науката (Стригачев, 2016).¹⁾

Сега в тази си книга той отново търси истината, но със средствата на изкуството, на потичната есеистика. ... Една вдъхновена идилия за пътеките към истината.

Стригачев вдъхновено описва битието и хората на Орля, една красива местност, която дава специфичен аромат на белоградчишкия край.

Книгата вълнува с неотразимото родолюбие на автора. Аз, който се изживявам като родолюбец, изведнъж виждам колко много неща съм пропуснал да забележа и да изживея сред хоризонтите на Белоградчик. С тази нова книга на автора преоткривам не само автора Стригачев, но и моя роден край с неговата неповторима красота, с неговите вечно млади хора. ...

... Защото младостта е в духа. И авторът е прав, когато разсъждава за извора на река Лом: „Всички реки се раждат в планините, защото планините са младостта на Земята“.²⁾

*

* *

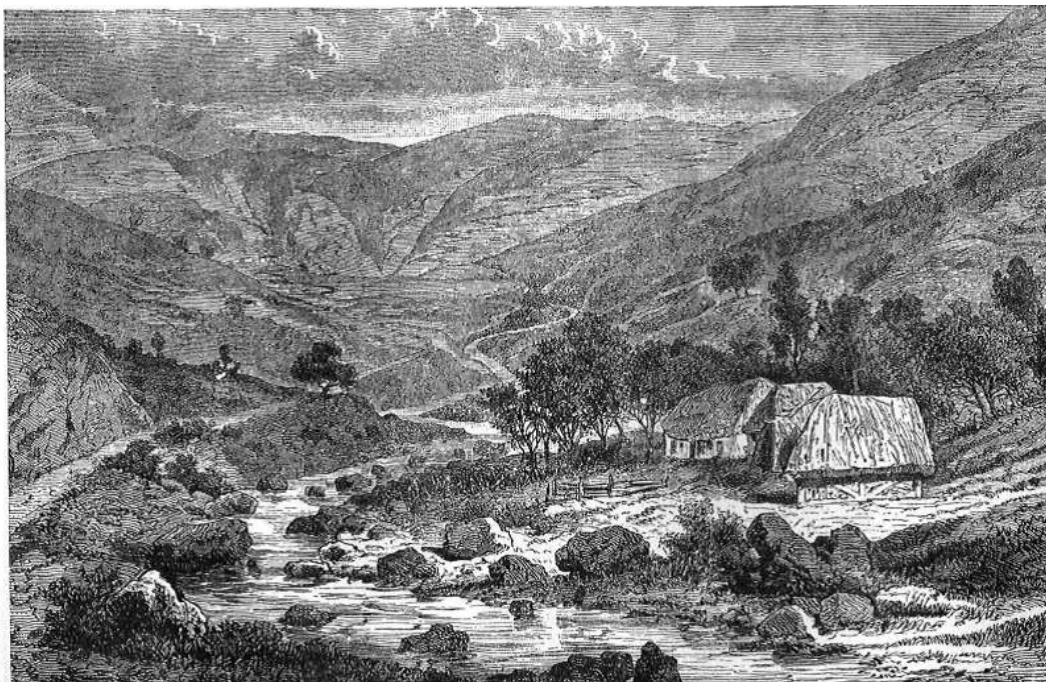
Всички реки се раждат в планините. ... Планините са младостта на Земята. Всички притоци на нашия Лом извират от Балкана. „Аломус“ значи „Благодатен“. Реката, наречена така още от римляните е извираща от върховете дълги години преди римско време. Това е било много отдавна, но и тогава звездното небе е било същото. Лете изгарящо, напечено, а зиме изцъклено и мразовито. Лом е стар като света. Векове минава през усойни гори, където снегът се задържа до юни, за да падне отново в края на август. Реката и сега продължава да пригръща притоците си, извиращи от прохода Свети Никола на сръбската граница над Чупрене, от Стакевския балкан и

от върха Миджур над Хорни Лом. Ражда се в планината необузdana, прескача водопади, гърми, шуми, тича през бързеи, успокоява се чак долу в равнината и там остаряла чака да я погълне бавно голямата река Дунав, древният Истър. Съдбата на Лома е съдбата на всички реки.

Някога преди хиляди, а може би преди милиони години, сегашните малки притоци тогава са били мощни пълноводни потоци от хиляди тонове вода, влачещи кален пясък, камъни и скални късове, откъснати от стръмните брегове. Бушуващите потоци са имали вечността, за да издълбаят коритото си, да стигнат до най-старите вулканични скали и да обогатят пясъла си със златни люспи. Злато е останало малко, измито и отнесено, но реките остарявали, успокоявали се и създавали условия за живот. Издълбали и превърнали коритата си в дълбоки долини, където хората са намирали убежище от студените ветрове и завет за овощни и

зеленчукови градини. По долините се заселвали села, там минавали пътищата, а плодородната почва, образувана от речните наноси по-лесно се обработвала и спасявала от глада. Притоците на Благодатния Лом са били истински рай и благодат за този край.

18. kép. A Szveti Nikola szoros.

Феликс Каниц: Проходът „Св. Никола“, 1865 г.

Нашият имот беше на границата, там където се свършваха равните ниви и ливади и почваше ниска гора и камънак чак до дълбокия дол на реката. Много отдавна в далечното минало реката е шумяла буйна и дълбаела дълбоко корито. Тогава са падали тежки снегове в планината, а тя, вярна на обичая си да подкопава повече десния бряг, беше го направила стръмен и примесен с малки и големи речни камъни. Левият бряг, нисък и плосък, преминаваше в дълга тучна ливада, покрита с бодливи капинови храсти, част от нея беше разорана и ставаше на нива върху нанесения речен пясък. През април я засаждаха с царевица, а между стърковете

насаждаха боб и големи жълти и тъмнозелене тикви. Пипалата на фасула се захващаха и увиваха около кукурузните стъбла, а врежовете на тиквите пълзяха по земята.

При Орля се събират водите на два притока на Лома – Стакевския и Чупренския, и там на най-хубавото място, на чатала на реките се шири голяма равна ливада, наречена Луга, останала наследствен имот от дядо ми. На това място баща ми решил да построи къща. Накрая на ливадата тече щирока вада от реката и, спомням си, майка ми ме къпе в топлата речна вода и после бди над мен, докато спя под сянката на церовете.

Фердинанда, Атанас, Стефан и Тодор Стригачеви, август 1937 г.

Километър по-надолу, където някога е бил стратегическият римски кастел Фалкония, а сега е малката махала Фалковец, се влива и третият приток на Лома, идващ от Миджур. На гордата птица, пореща в небето, е безразлично как долу хората я наричат „орел“ или „фалкон“ и латинската

Фалкония се е превърнала в славянската Орля. Човек винаги се е опитвал да променя природата, но в това каменно кътче не е имал особен успех. Действително каменните зидове на кастела отдавна ги няма и калдаръменият път е станал асфалтирано шосе, но скалите все така са мълчаливи и сърните пак излизат от скалите, за да пият вода в реката.

На Орля природата е събрала три течни долини и по тях има пълни села. Накъдето и да тръгнеш, все села с приятели, навсякъде кипи работа и кръчмите са весели и затова този малък къс земя наричат „Пъпа на Земята!“ По долината на запад се очертава като далечен връх Ведерник и по настроението му се познава какво ще бъде времето. Ако е намръщен, ще се разваля, ако е в облаци, сигурно ще вали. Вляво трябва да се мержелее съвсем далече Жребче, там някъде под него трябва да е Крачимир, но ако не се вижда планината, няма скоро времето да се оправи. По близо вляво са двете Върбовски глами и когато слънцето грее от изток, се открояват белите им шапки, а надвечер потъват в синевата на небето. Белите шапки са останали от ония ери, когато планината е била дъно на море. ...

По пътя на запад нататък е селото Боровица, а за нея пеят „Боровица, Боровица с вино карат воденица“, а на северозапад е голямата Боровишка скала с борове по широкото ѝ плато. Оттам започват да се нижат скалните пирамиди и зад тях лете залязва слънцето. Червените скали са образувани милиони години по-рано от белите шапки, когато преди да дойде морето тук е била псячъчна пустиня. ... Всеки камък тук говори колко стара и величествена е Вселената, а човекът е нищо пред нея. През зимата пътят на слънцето е къс и бърза да се скрива във Върбовските глами. На север се издига Планиница като продължение на Белоградчишкия Венец с белокаменния орнамент. В полите на предпланината от южната страна е бърдото Орля и там върху розовия пясък, образуван от ерозията на скалите, са пръснати лозя, пълно с грозде, череши и круши. От студовете през зимата лозите и да не ги заряват в

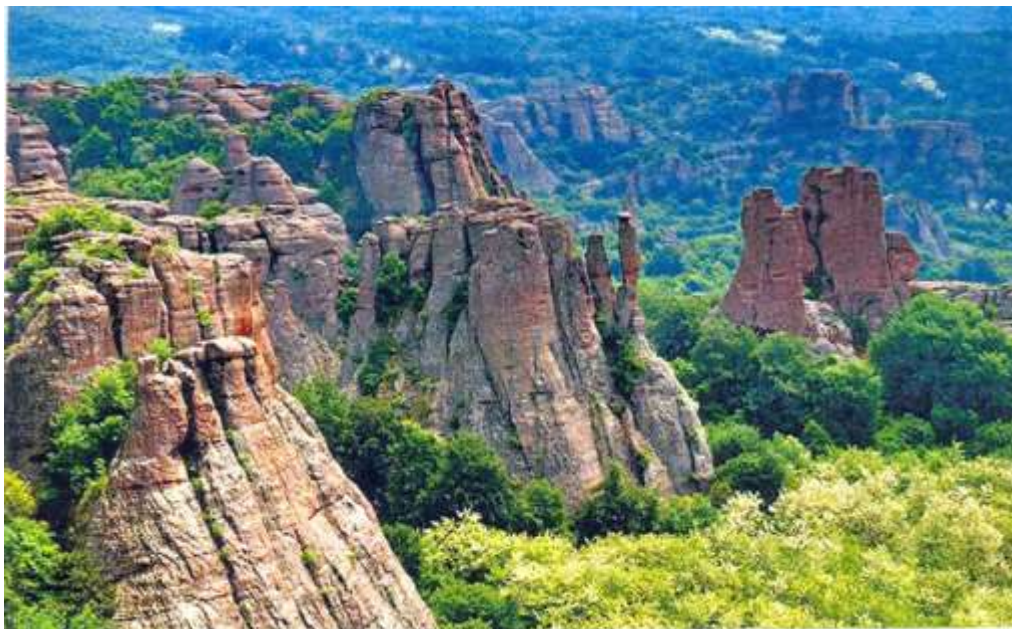
пясъка не измръзват. Студът и да е лют, не е дълъг, а добрата земя е още топла. Скалите пазят от северните ветрове, а от юг слънцето и слабо да е, все пак пригрейва.

„Скалата Боровица край Белоградчик“, Петър Морозов (1880-1951)

На изток по долината след Фалковец и възвишението на разклона за Върбовчец и Орешец, се стеле равнината на Мизия към селата Ружинци, Дражинци, Бело поле и нататък чак до Дунава, където отиват водите на Лома. По долината на юг пътят върви към Средогрив и Долни Лом и после завива между чуките към Превала и нататък по друга речна долина продължава през други села към Чипровци и Берковица. Хората по селата не са особено богати, но така е по-добре, защото богатите стават изнежени

и мързеливи, и нашите селяни, за да не са бедни трябва много да работят, а това ги прави твърди и здрави.

Белоградчишките скали

БЕЛЕЖКИ

1. Отзив за тази книга на Стригачев е публикуван от Тошев (2016).
2. Този послеслов към „Идилия и самота“ е написан от проф. дмн Веселин Борисов, почетен гражданин на Белоградчик.

ЛИТЕРАТУРА

Стригачев, А. (2016). *Из историята и философията на науката: по пътя към истината – проблеми и възможни решения*. София: Горекс Прес.

Тошев, Б.В. (2017). По пътя на истината: Стригачев, 2016. *Венец*, 9, 259-265.

✉ Dr. Atanas Strigachev, DSc
Sofia, Bulgaria
E-Mail: athanas.strigachev@gmail.com

© 2018 Venets: Author

